

Jen Hrádek u Nechanic měl letos vyšší návštěvnost

HRADEC KRÁLOVÉ Meziroční propad návštěvnosti o více než 16 procent letos zaznamenalo pět památek v Královéhradeckém kraji ve správě Národního památkového ústavu (NPÚ). Letos na ně zavítalo 185 tisíc lidí oproti loňským zhruba 222 tisícovkám. Jediným státním zámekem v kraji, kde se podařilo návštěvnost zvýšit, byl zámek Hrádek u Nechanic.

Údaje jsou za letošních deset měsíců, loni byly památky v listopadu a prosinci uzavřené. Návštěvnost památek v kraji letos stejně jako v roce 2020 negativně poznamenaly dopady pandemie koronaviru. NPÚ má v kraji ve správě kromě zámku Hrádek u Nechanic také zámky Náchod, Opočno, Ratibořice a hospital v Kuksu.

„Z hlediska návštěvnosti byl letošní rok slabší, návštěvníci upřednostňovali objekty hradního typu, kde se mohli pohybovat bez roušek, či zámecké areály a parky. Opatření nám přinesla snížení počtu návštěvníků na prohlídkách,“ uvedla mluvčí územní památkové správy na Sychrově Lucie Bidlasová.

Zámek Hrádek u Nechanic měl za letošních prvních deset měsíců návštěvnost 24 517, což bylo o 847 lidí více než za celý loňský rok. Ostatní čtyři památky ve správě NPÚ zaznamenaly pokles návštěvnosti. Nejvyšší návštěvnost z těchto památek v kraji do konce října zaznamenali v barokním hospitalu Kuksa a na zámku Opočno na Rychnovsku, a to 52 678 a 47 886 návštěvníků. V hospitalu šlo o pokles o 3,4 procenta a v Opočnu o 19,6 procenta. Zámek v Ratibořicích za prvních deset měsíců letošního roku přilákal 32 740 návštěvníků, o 36 procent méně než loni. Náchodský zámek do listopadu navštívilo 27 134 lidí, o 18 procent méně. (ČTK)

Ujížděl policii kvůli covidu, nezvládl zatáčku

NOVÝ BYDŽOV Přimo před palubní kamerou policejního vozu převrátil auto do příkopu ujíždějící řidič na Královéhradecku. Honička tak trvala pouhých patnáct sekund. Důvod ujíždět měl šestadvacetiletý muž v mobilu - výsledek čerstvé vyhodnocení testu na koronavirus.

Policisté z Nového Bydžova chtěli v pondělí ve večerních hodinách zastavit v Petrovicích ke kontrole osobní auto Suzuki. Dál řidiči pokyn k zastavení, ten ale sešlápl plyn a začal ujíždět. „Daleko neujel, protože po několika stech metrech nezvládl levotočivou zatáčku a sjel do pravého příkopu, kde se vozidlo převrátilo na bok,“ popsala krátkou honičku mluvčí policie Iva Koromošová.

Policisté řidiče zadrželi díky namířené zbrani. „Ve vozidle jel sám, žádné zranění neutrpěl a ani nikomu dalšímu nezpůsobil žádnou škodu. Dechovou zkoušku i orientační test na drogy měl negativní. Co měl však pozitivní, byl test na covid-19, což mu ten den v podvečer potvrdila zasláná SMS,“ uvedla policie mluvčí.

Z evidencí policisté zjistili, že jen o tři dny dříve, 12. listopadu, byl muž v centru Hradce Králové přistižen za volantem s pozitivním orientačním testem na drogy, který uká-

Strom roku bude mít pokračovatele v aleji

Jabloň od hostince U Lidmanů v Machovské Lhotě na Náchodsku, která před rokem vyhrála titul Strom roku, má už ve vsi své následovníky. Dobrovolníci vysázeli o kilometr dál alej jabloň, třešní a sliovní starých odrůd.

Štěpánka Tůmová
redaktorka MF DNES

MACHOV Údolí s pár chalupami v Řeřišném, táhnoucí se mezi lesy k česko-polské hranici, patřilo vždy k idylickým koutům kolem Machova. Od soboty sem přibyla nová alej s 26 ovocnými stromky. Podél polní cesty od Volšoviny vzhůru směrem k Bělému ji přišla vysadit asi stovka dobrovolníků.

„Marie Terezie taky sázela stromy, aby se vojáci, pocestní a chudí lidé mohli nasýtit. Neberu to nijak vlastnický, stačí, že tu tyhle nové stromy budou,“ říká spolujednatel pozemku Jiří Dostál z Machova a odkazuje na nařízení z časů habsburské panovnice a jejího syna, kteří požadovali sázení ovocných stromů podél císařských cest i těch venkovských.

Na stromky sehnali 55 tisíc

Sázení i s velkorysým zázemím přichystala Místní akční skupina (MAS) Stolové hory. Krátce se tu také moštovalo, než lis vypověděl službu. Školní děti zazpívaly, podával se horký mošt, pro neřidiče i říznutý kalvadosem, a kuchařky přispěly čtyřmi štrůdlý do soutěže.

Na zájemce až tak velká dřina nečekala. Podél obecní cesty už předem místní stavitelé Pagačovi zdarma vyhloubili v kamenitém terénu jámy, další sponzor věnoval kvalitní hlínu a zdejší výrobce hřebíků Hašpl doplatil k 39 tisícům od nadace Partnerství ještě 15 tisíc na pořízení vzrostlých stromků. Arborista Jakub Hruša z Bělého, který pro pořadatele dovezl stromky i potřebný

Nová ovocná alej Jabloně, švestky či třešně přišlo do údolí v Řeřišném na česko-polské hranici vysázet asi sto dobrovolníků. Nová alej má od soboty 26 ovocných stromů. Foto: Honza Bartoň, MAS Stolové hory

materiál, pak na místě ve svém volnu radil zájemcům se správným postupem a půjčoval nářadí.

Právě po nářadí byla největší shánka, část účastníků si totiž s sebou nevezla ani lopatu či rýč, pak se zase nedostávalo klesť na stříhání pletiva nebo kladívek na stlučení opor z kůlů. „Chtěl jsem aspoň trošku pomoci, ale nevybral jsem si nejlepší akci, protože mám zrovna zraněnou ruku. Jsme virem na téhle planetě a příroda nám to dá sežrat,“ poznamenává mladý otec Luděk. Jeho sedmiletý a desetiletý syn se tu ohánějí s rýčem a motykou, nakonec vše zvládnou a od pohádkového Krakonoše dostávají bonbony.

Majitel pozemku neskrývá rozčarování nad podobou současného zemědělství i tím, jak většina lidí žije v odtržení od přírody a utíká do digitálního světa. Cituje slova apoštola Pavla o zhoubné touze po penězích. „Život už je ohrožen v samé podstatě. Zemědělci přece nemají jen vyrábět mléko a maso a pěstovat plodiny, z druhé poloviny tvoří krajinu,“ stýská si Jiří Dostál, který se stará o přilehlý les a svažité louky pronajímá místnímu zemědělci.

Přišly hlavně místní rodiny od vnoučat po prarodiče. Dorazila mladá slečna, která chodívá sázet stromy a hloubit tůně s polickým spolkem Julinka a přála si poznat další

Strom roku Roub z jabloně U Lidmanů na jaře naroubují na jednu z čerstvě vysazených jabloň. Foto: Nadace Partnerství Marek Olbrzymek

partu. Přijeli také hoši z Meziměstí, kteří na Broumovsku plánují uspořádat něco podobného.

Staré a odolné odrůdy

Po dvou hodinách je alej v zemi. Porostou zde jabloně odrůd strýmka, panenské, croncelské či řehtáč soudkovitý, švestka domácí a Wangerheimova, třešň Karesova a další. Staré ovocné odrůdy by měly být odolné především proti mra-

zům. „Máme stromky až ze školky z Mnichova Hradiště, vše staré odrůdy. Zamlouvali jsme je už v červenci, zájem je veliký, podle školkařů už posledních pět let trvá boom, že lidé chtějí hodně právě tyto odrůdy,“ podotýká manažerka Mirka Soldánová z MAS Stolové hory.

Právě ona stála za nápadem přihlásit jabloně z Machovské Lhoty do soutěže a také to s dalšími nadšenci dotáhla do vítězného konce. Jabloně

získala od nadace odborný zásah arboristů a další nadační peníze putují právě na nové výsadby i pozdější péči.

Najít místo pro alej však nebylo vůbec snadné. „Podle občanského zákoníku je možné zasadit strom tři metry od sousedního pozemku, musí s tím souhlasit majitel cesty i vlastníci sousedních pozemků. Orientovali jsme se podle katastrálních map, jenže tam vypadá situace určitým způsobem, ale ve skutečnosti pak třeba jde cesta o něco vedle. Znamenalo by to, že bychom museli sehnat třeba dvacet podpisů od majitelů, právnicky to bylo nepředstavitelné. Dva měsíce jsme hledali, vždy jsme dostali tip, ale pak si to třeba majitel úplně rozmyslel. Nakonec jsme našli dva vlastníky, strýce s neteří, kteří s alejí souhlasili,“ popisuje peripetie s alejí Mirka Soldánová.

Podle arboristy Jakuba Hruši je výsadba jen začátkem, další péče o stromky bude nutná. Před zimou potřebují ještě vydatnou závlivku, zjara se sestříhnou korunky srovňvacím řezem, v budoucnu následují výchovné řezy.

Na plody si počkají asi pět let

„Jsme v chráněné krajinné oblasti Broumovsko, takže je vhodné vysázet právě staré odrůdy, navíc jako vysokokmeny. Potrvá asi pět let, než stromky začnou plodit. Jestli jsou staré odrůdy chutnější než nové, bych úplně neřekl. Šlechtitelství se 200 let ubírá k tomu, aby plody byly chutné a atraktivní, což kolikrát staré odrůdy nejsou. Jejich bonus je v tom, že do této krajiny patří a jsou i malinko odolnější, ale ani to není pravidlem. Na druhou stranu už některé odrůdy mohou být přešlechtěné tak, že potřebují velké množství chemie,“ podotýká arborista.

Městys Machov sázení také podpořil, jeho pracovníci budou stromky pravidelně zalévat a kosit pod nimi trávu. „Bez Mirky a jejího týmu by Machov nebyl známý v celé republice ani v Evropě, kde jabloně skončila na sedmém místě ankety o evropský strom roku, což je také úžasné,“ říká starosta Machova Jiří Krtička (nez. za STAN).

Festival smíchu nabídne i poctu Semaforu

Festival smíchu, soutěž o nejlepší divadelní komedii, se opět vrací na prkna Východočeského divadla v Pardubicích

PARDUBICE Černá komedie pro tři herce z prostředí drsné Ameriky, komedie z divadelního prostředí nebo satira o kráse a ošklivosti. To je jen ukázka rozmanitosti letošních sedmi soutěžních inscenací Festivalu smíchu, na něž se ode dneška prodávají vstupenky.

Diváky v hlavní části opět čeká sedm nejlepších komedií, které vznikly v této, minulé i předminulé sezoně na českých profesionálních jevištích. „Musíme respektovat obě složité covidové divadelní sezony. Mnoho titulů mělo premiéru těsně před lockdownem, takže je diváci nemohli vidět, další byly přeloženy. Z tohoto důvodu v letošním ročníku udělujeme jakousi výjimku starším inscenacím, ale zá-

valové abonmá. Podle něj se dá soudit, že se lidé do divadla chystají. „Zájem o ně je stejný jako při posledním ročníku. Kdo si koupí permanentku, to už je divadelní fan- da. Tato základna nám neodpadla a drží nás nad vodou. To je asi to nepodstatnější,“ uvádí Uherová.

Úvod obstará stabilní divadelní soutěžící, a sice Slovácké divadlo z Uherského Hradiště se svojí komedií Prokletí nefritového škorpióna v režii Zdeňka Duška. „Kdo má rád komedie Woodyho Allena, přijde si na své. Je dynamická, vtipná jak slovně, tak situačně, podtržená výbornými hereckými výkony,“ popisuje Uherová.

Se zcela odlišným představením vystřídá Moravu severočeské Čino-

Fakta Festival smíchu

24. – 31. ledna

- 24. 1. W. Allen – O. Sokol: Prokletí nefritového škorpióna Slovácké divadlo Uherské Hradiště
- 25. 1. J. Havelka: Společenstvo vlastníků Východočeské divadlo Pardubice
- 26. 1. D. Mamet: Americký bizon Činoherní studio Ústí nad Labem
- 27. 1. A. Zachary – M. Weiner – A. Winsberg: První rande Městské divadlo Brno
- 28. 1. M. von Mayenburg: Ošklivec Činoherní klub Praha

Co se stane, když zjistíte, že vám nikdo nikdy neřekl, že jste ošklivý? Je možné zachovat si svou vlastní tvář, když si necháte změnit obličej? Lete je vedoucím oddělení pro vývoj. Právě vyvinul silnoproudý modulární konektor, který je naprostou senzací. Dozví se ale, že na mezinárodní kongres pojedje patent prezentovat jeho kolega. Nikdo však není příliš ochotný vysvětlit mu proč, ani jeho vlastní žena.

Městské divadlo Brno mělo převést na loňskou přehlídku Žebráckou operu. Jenže herci mezitím naskoušeli muzikál První rande, který dramaturgyni festivalu Janu Uherovou oslovil natolik, že jej pozvala do soutěže.

jiné songy Semaforu než ty nejznámější, a to je dobře,“ říká Uherová.

Helena Dvořáková, Marek Němec, Jan Vondráček nebo Eva Hacuřová hrají v komedii Bez roucha, kterou představí Divadlo v Dlouhé. Jejím podtitulem je Komedie o tom, jak se dá, nebo taky nedá dělat divadlo.

Domácí Východočeské divadlo zastupuje Společenstvo vlastníků. „Je to hra o nás, o věcech, které mohou být velmi vtipné, i když jsou příšerné,“ říká Uherová.

Divadlo chystá také bohatý doprovodný program, který zpravidla tvoří menší komedie a soubory je odehrají na Malé scéně ve dvoře. Uskuteční se tam třeba kon-